

نگاهی به زمینه‌های بروز سردی در روابط جمهوری آذربایجان و آمریکا

سرویس آذربایجان / خبرگزاری آران
خبرگزاری آران / سرویس آذربایجان : سردی در روابط جمهوری آذربایجان و آمریکا که از ماهها پیش در اشکال مختلف نمود داشت در روزهای اخیر با برگزاری اجلاس موسوم به خلع سلاح در واشنگتن و عدم دعوت از دولت باکو در حالیکه از کشور ارمنستان به این اجلاس دعوت شده و ملاقات ویژه ای بین اوباما و سرکیسیان انجام گرفت، ابعاد تازه ای یافت.

دولت باکو در واکنش به این دیدار آن را جانبداری آمریکا از ارمنستان در مناقشه قره باغ قلمداد کرده و معتقد است که آمریکا با عدم دعوت از جمهوری آذربایجان سعی کرد که در نبود این کشور به گفت وگوهای میان ارمنستان و ترکیه در جهت گشودن مرزهایشان قوت دهد.
این سیاست آمریکا از نظر دولت جمهوری آذربایجان باز کردن راه تنفس جدید برای ارمنستانی است که گفته می شود در وضعیت دشوار اقتصادی قرار گرفته و بنا به اعلام رسانه های آذری با بحران اجتماعی هم مواجه شده است.

آذری ها می گویند، ارمنستان که در چنین وضعیتی به روند صلح هم بی اعتنایی کرده و از قبول پیشنهاد گروه مینسک در قالب اصول سند جدید مادرید خودداری می کند و تلاش دارد تا با وقت کشی به اشغال اراضی آذربایجان ادامه دهد، با حمایت شدن از سوی آمریکا در این مسیر دلگرم تر می شود.
از دید آنها آمریکا که در حرف صلح طلب است، به جای همراهی کردن با آذربایجان که در عین اشغال بودن بخشی از خاکش، پیشنهاد گروه مینسک را در راستای حل صلح آمیز مناقشه پذیرفته است، از طرف ارمنی حمایت می کند که هم اشغالگر است و هم به گفت وگوهای صلح اعتنایی ندارد.
یک روزنامه آذری در این مورد نوشت: حمایت آمریکا از ارمنستان، آنهم در زمانی که گفتگوهای حل مناقشه قره باغ به نقطه تعیین کننده ای رسیده، موجب عصبانیت دولت باکو شده است.

واکنش ها به سیاست آمریکا از چهارچوب بحث های رسانه ای هم فراتر رفته تا جایی که در دو روز اخیر يك مقام رسمی این کشور در حملاتی شدید به آمریکا این کشور را به بی توجهی به جایگاهش در گروه میانجیگر مینسک متهم نمود و گفت که این وضعیت باعث شده است تا آذربایجان با قطع امید از این گروه به فکر راه های جایگزین برای حل مناقشه قره باغ باشد.

علی حسن اف مدیر بخش سیاسی، اجتماعی نهاد ریاست جمهوری آذربایجان، در گفت وگو با خبرنگاران اظهار داشت: ما به طور صریح اعلام می کنیم که از موضع آمریکا و فعالیت های این کشور در گروه مینسک سازمان همکاری و امنیت اروپا، ناراضی هستیم و این کشور را به اتخاذ مواضع بی طرفانه در قبال مناقشه دعوت می کنیم.
به گفته این مقام آذری اگر آمریکا درصدد کمک به ارمنستان است باید بداند که اول موضوع خروج ارامنه از اراضی اشغالی آذربایجان عملی و بعد از آن بحث های دیگر مطرح شود.

سخنان این مقام آذری که گفته می شود در پی نشست رییس جمهوری این کشور با مقامات ارشد انجام گرفته در واقع مواضع رسمی و واکنش حاکمیت آذربایجان به آمریکاست.
مقامات جمهوری آذربایجان بر این اعتقادند که آمریکا تلاش دارد با وارد کردن فشار به ترکیه این کشور را وادار کند تا مرزهای خود را بر روی ارمنستان باز کند و به موازات این وضعیت هم از هر فرصت و امکانی برای حمایت از ارمنستان بهره می گیرد.

آنها می گویند که آمریکا به عنوان یکی از سه عضو گروه میانجیگر مینسک برای حل مناقشه قره باغ در کنار روسیه و فرانسه باید میانجیگری کند و نه اینکه به حمایت از يك طرف دعوا بپردازد.

حسن اف، گفته است که آذربایجان با ناامیدی از مینسک به دنبال راه های جایگزین می گردد.
در مورد راه های جایگزین تاکنون بحث هایی شده است که توسل به راه حل نظامی از جمله آنهاست که هر از چند گاه از سوی آذری ها به عنوان آخرین راه حل مطرح می شود.
استفاده از توانمندی های منطقه ای برای جایگزینی گروه مینسک نیز در این چهارچوب قابل ارزیابی است.
اما آنچه در این میان مسلم است، موضوع سلب اعتماد به آمریکاست که در سخنان این مقام آذری نمود دارد.
وی می گوید: آمریکا به عنوان کشوری که از صلح و امنیت صحبت می کند و در عین حال جمهوری آذربایجان را متفق راهبردی خود می خواند، با اقدامات خود موجب ناراحتی و نارضایتی در جامعه جمهوری آذربایجان شده است.

وی افزود: در روند ایجاد صلح، سربازان جمهوری آذربایجان همدوش سربازان آمریکا در عراق و افغانستان قرار گرفته اند و در بحث مبارزه با تروریسم بین المللی هم جمهوری آذربایجان به عنوان اولین کشور مسلمان در کنار آمریکا قرار گرفت و حتی کم مانده بود که به همین دلیل روابطش را با دیگر کشورهای مسلمان مخدوش کند.
این مقام آذری افزود: آذربایجان در سیاست انرژی خود همواره خواسته های آمریکا را مد نظر قرار داده است و علاوه بر اینها مسایل دیگری نیز وجود دارد.
مسایل دیگر، که در اظهارات این مقام آذری مستتر مانده است می تواند طیفی از خواسته های آمریکا از آذربایجان به عنوان مهمترین کشور قفقاز جنوبی را شامل شود که گفته می شود بخشی از آنها برآورده نشده اند.

آمریکا در بحث های علنی به وضعیت حقوق بشر در آذربایجان معترض است که این خود با واکنش این کشور روبه رو است و گفته می شود که همین موضوع هم ابزاری است که آمریکا از آن در جهت تشدید فشار به آذربایجان استفاده می کند.

از دید کارشناسان اگر آمریکا به وضعیت حقوق بشر در آذربایجان دلسوزی می کند، مختصر نگاهی به عملکرد خود در افغانستان و عراق بیاندارد.
روزنامه نی مسوات در شماره روز گذشته خود نوشت: می توان گفت که دولت آذربایجان فشارهای آمریکا را بر روی خود حس می کند و معتقد است که این فشارها با هدف در تنگنا قرار دادن این کشور برای تحقق خواسته هایش اعمال می شود.

این خواسته ها اگر در يك طرف قضیه با موضوع قره باغ مرتبط باشد، در سوی دیگر با منافع اقتصادی و سیاسی آمریکا در منطقه قفقاز جنوبی گره خورده است.
اقبال آقازاده رهبر حزب امید جمهوری آذربایجان، معتقد است که آمریکا در کل از آذربایجان سیاست دیگری را طلب می کند.
به اعتقاد وی، خواسته های آمریکا علاوه بر موضوعات مرتبط با مناقشه قره باغ و مسایل حقوق بشر، حیطه هایی از قبیل نابوکو و مناسبات با روسیه را نیز در بر می گیرد.
وی معتقد است که در سفر روزهای آتی احمد داود اوغلو وزیر امور خارجه ترکیه به باکو که در پی دیدارهای وی با مقامات آمریکایی انجام می گیرد، این خواسته ها دقیق تر خواهند شد.

گرم شدن بیشتر روابط آذربایجان و روسیه به خصوص همکاری های دو کشور در بخش انرژی و افزایش صادرات گاز آذربایجان به روسیه از مواردی است که به کام آمریکا خوش نمی آید.

آمریکا در صدد است که با راه افتادن سریع طرح نابوکو زمینه وابستگی اروپا به گاز روسیه کاهش یابد و این در حالی است که هنوز دست اندرکاران نابوکو برای شروع آن دو دل هستند، چون معتقدند که این طرح در صورت اجرا گاز کافی برای انتقال نخواهد داشت.

در چنین شرایطی آذربایجان صادرات گاز به روسیه را افزایش داده و در يك سال اخیر با چند بار تجدید نظر در قرارداد از

میلیون به دو میلیارد متر مکعب در سال رسانده و راه افزایش بیشتر آن را نیز باز گذاشته است ۵۰۰

به موازات این اقدام هم با انعقاد قرار گازی با ایران درصدد افزایش صادرات گاز به جمهوری اسلامی ایران است. راسیم موسی بی اف یک کارشناس سیاسی، معتقد است که آمریکا از آذربایجان خواسته هایی دارد که باکو با لحاظ منافع ملی خود آنها را اجابت نمی کند. وی در مصاحبه با یک روزنامه چاپ باکو گفت: خواسته های آمریکا حضور بیشتر در طرح های نفتی دریای خزر را هم در بر می گیرد و علاوه بر آن، آنها از باکو می خواهند که برای تحقق نابوکو گاز خود را با نصف قیمت به اروپا بفروشد تا روسیه در بازار رقابت گاز تضعیف شود که این خواسته تامین کننده منافع غرب است و برای آذربایجان نفعی ندارد. جمهوری آذربایجان در حالی که برای گاز خود مشتریان قوی و مطمئن از جمله ایران و روسیه را دارد، برای فروش ارزان گاز خود به غرب دلیلی نمی بیند. خواسته های آمریکا از باکو در کنار حضور بیشتر در طرح های نفتی خزر ایجاد جای پا برای حضور در این دریا نیز قلمداد می شود که این می تواند بر روابط آذربایجان با همسایگانش تاثیر منفی بگذارد.

این خواسته ها سال ها است که در خواست استفاده از امکانات راداری قبه در جمهوری آذربایجان را نیز در بر می گیرد. از دید برخی کارشناسان، آذربایجان به این نتیجه رسیده است که خواسته های آمریکا از این کشور مرزی نداشته و روز به روز می تواند گسترش یابد و بر این اساس به جای توجه به این خواسته ها در صدد است که به منافع ملی خود اولویت داده و با توجه بیشتر به سیاست های منطقه ای در جهت تحکیم هر چه بیشتر روابط با همسایگان بکوشد. روزنامه نیو مساوات در مطلبی با اشاره به مواضع دولت آذربایجان در برابر آمریکا نوشت: دیگر سیاست فریبکارانه آمریکا برای آذربایجان رو شده و این کشور فهمیده است که هدف آمریکا در بحث قره باغ، جدا کردن قره باغ از جمهوری آذربایجان و وادار کردن باکو به صلح تسلیم گونه است.

علی حسن اف، با اشاره به اینکه سیاست های آمریکا در قبال آذربایجان موجب شکل گیری دیدگاه ضدآمریکایی در این کشور شده است، گفت: آنچه آذربایجان انجام داده و درصدد تداوم آن نیز می باشد، برداشتن گام های متقابل در برابر این اقدامات است. وی افزود: چرا ما به صورت یکطرفه با کشوری همکاری کنیم که او در برابر ما اینگونه عمل نمی کند. وی گفت: در این راستا حاکمیت و جامعه آذربایجان در حال برداشتن گام های متقابل است و در جهت حل مناقشه قره باغ هم به پیدا کردن راه های جدید می اندیشد. پایان پیام.